

Pétanque

(A maga acélgolyóival minden terepen, bárhol, bárkivel...)

/ www.ludens.hu

A pétanque egy csodálatos játék – vallják rajongói, és szerintem is az! Játshatja 5-től, 105 éves korig mindenki, saját testi-lelki épülésére.

Unokatestvérem – félig francia – tőle tanultam még a 70-es években. Később a gyerekeimmel mindenhol játszottuk, még Duna parti mély kavicságyon is – azóta is Marci fiam kedvence. Nem kell tehát kiépített pálya (!), és a pétanque készlet (vas/acél dobógolyók és a kis célgolyó, az "öcsi") igen kis helyen elfér (!), így érthetően minden társasági programon jól jön. A pétanque figyelmet igénylő, rekreációs sport, DE a szabálya igen

egyszerű, így azoknak is sikerélményt okoz, akik még soha nem játszották.

Ciotat-iak a provance-i golyójátékkal ismerkedtek. Egyikük (ha minden igaz, Jules le Noir) alsó végtag bénulásban szenvedett, és nem tudta a golyót 10 méternél távolabbra dobni. Ezért a csapat úgy alakította a szabályt, mi szerint mozdulatlan lábakkal (pieds tanqués) kell a játékot játszani, 50 cm átmérőjű körből dobva a golyókat. A Ciotat-ban így honosodott meg a játék "jeu de boules pieds tanqués", illetve rövidítve "le pétanque" néven.

1. Két játékos egymás elleni játéka az egyéni játék, játékosonként 3-3 golyóval. Két-két játékos egymás ellen duplett játékot játszik, 3-3 (azaz csapatonként 6) golyóval. Három-három játékos egymás elleni játéka a tripllett játék, játékosonként 2-2 (azaz csapatonként szintén 6) golyóval. A pétanque golyók fémből készülnek (tehát nem műanyag!, hanem valamilyen acél ötvözet), átmérőjük 70,5-80 mm közötti, tömegük 650-800 gramm közötti lehet (de játszani kicsit eltérőkkel is lehet). Manapság elég sok áruházban beszerezhető pétanque készlet, vagy rendelhető a weben is (bár jobb, ha látja az ember, mielőtt megveszi – mindenesetre olyan jöhet szóba, melynek közlik a méreteit). Lehet tanácsot kérni a Magyar Pétanque Szövetségtől (petanque.hu).
2. A játék kezdési jogát a játékosok egymás között sorsolással (pl. pénzfeldobással) döntik el. A kezdési jogot elnyerő csapat egyik játékosa a földre rajzol egy kb. 50 cm átmérőjű kört – ez lesz a dobókör. Ebből a körből kell kidobni 6-10 méter távolságra a célgolyót. Ez a célgolyó fából vagy műanyagból készül és 25-35 mm átmérőjű. A célgolyót (petit) a magyar játékosok egyszerűen "öcsi"-nek (a franciák cochonnet-nek /kismalacnak/ is) hívják. Az öcsinek a kezdőkörből mindenki által jól láthatónak kell lenni, nem úszhat egy víztócsában, és minden szilárd akadálytól (fal, kő, fa, pad, oszlop, stb.) legalább egy méter távolságra kell lenni.
3. A kezdő játékos eldobja az első golyóját úgy, hogy lehetőleg minél közelebb álljon meg a öcsihez (érintheti, sőt el is lökheti azt a helyéről).
4. Ezután a másik csapat egyik játékosa következik, aki a dobókörből igyekszik a saját golyóját úgy eldobni, hogy az legyen közelebb az öcsihez. Ezt elérheti úgy is, hogy az ellenfele golyóját üti el az öcsi mellől, vagy az öcsit löki odébb. Ha nem sikerül az öcsihez az ellenfél golyójánál közelebb kerülni, addig dob az illető fél (csapat), amíg a közelebbi pozíciót el nem éri vagy a golyói el nem fogynak. Lényeges, hogy mindig az a csapat dob, amelyiknek a golyója vesztes pozícióban van!
5. Ha bármelyik csapatnak elfogytak a golyói, a másik csapatnak is el kell dobni a golyóit, természetesen azzal a céllal, hogy minél több golyója legyen közelebb az öcsihez, mint az ellenfélnek. Az a fél nyeri a menetet, melynek egyik golyója közelebb van, mint a másik fél bármelyik golyója.
6. A menet végén az összes golyó (egyéni játéknál 2×3, páros játéknál 4×3, tripllett játéknál 6×2) eldobása után következik a számolás. A menetet nyerő csapat annyi pontot kap, ahány golyója közelebb van az öcsihez, mint az ellenfél legjobb pozícióban lévő golyója.
7. A következő menetet az előző menetben győztes csapat kezdi. A mérkőzés addig tart, ameddig valamelyik csapat a 13 pontot el nem éri (persze játszhatnak kevesebb pontig is).

* * *